

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษากับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ชื่อและนามสกุล นางสาวพรนิภา ชัยโกศล

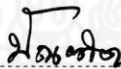
แขนงวิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถพร จินะวัฒน์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัตนา ดวงแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

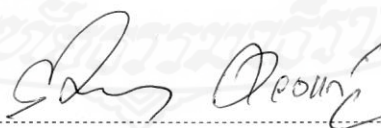
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. บัณฑิต แทนพิทักษ์)

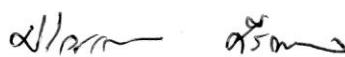
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถพร จินะวัฒน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัตนา ดวงแก้ว)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

3.1

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษากับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ผู้วิจัย นางสาวพรนิกา ชัยโกศล **รหัสนักศึกษา** 2562300497

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถพร จินะวัฒน์

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัตนา ดวงแก้ว **ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา และ(3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 341 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่าสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา มีค่าความเที่ยง 0.97 และ 0.87 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า(1) การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก เรียงตามลำดับคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใส (2) ความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ความผูกพันด้านจิตใจ ความผูกพันด้านบรรทัดฐาน และความผูกพันด้านการคงอยู่และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การบริหาร หลักธรรมาภิบาล ความผูกพันของครู มัธยมศึกษา

Thesis title: The Relationship between Administration Based on Good Governance of School Administrators and Teachers' Commitment in Schools under the Secondary Education Service Area Office 3

Researcher: Miss Pornnipa Chaigosol; **ID:** 2562300497

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Thesis advisors: (1) Dr. Annop Jeenawathana , Assistant Professor;

(2) Dr.Ratana Daungkaew, Assistant Professor; **Academic year:** 2014

Abstract

The purposes of this research were (1) to study administration based on good governance of school administrators; (2) to study teachers' commitment toward schools; (3) to study the relationship between administration based on good governance and teachers' commitment in schools under the Secondary Education Service Area Office 3.

The sample consisted of 341 teachers in schools under the Secondary Education Service Area Office 3, all of whom were obtained by stratified random sampling. The employed research instrument was a rating scale questionnaire dealing with teachers' opinions about administration based on Good Governance of school administrators and teachers' commitment toward school, with reliability coefficients of 0.97 and 0.87, respectively. Statistics employed for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation.

The research findings were as follows: (1) the overall and all aspects of administration based on good governance of school administrators, as perceived by teachers were at the high level, and could be ranked in order as follows: the legal principle, the morality principle, the responsibility principle, the cost-effectiveness principle, the participation principle, and the transparency principle, respectively; (2) the overall and all aspects of teachers' commitment toward schools under the Secondary Education Service Area Office 3 were at the high level, and could be ranked in order as follows: the affective commitment, the normative commitment and the continuance commitment, respectively; and (3) the relationship between administration based on good governance of school administrators and teachers' commitment toward schools under the Secondary Educational Service Area Office 3 was positive and at the high level, which was statistically significant at the .01 level.

Keywords: Administration, Good Governance, Teachers' commitment, Secondary Education

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์ ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาติดตามดูแลและให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.บัณฑิต แทนพิทักษ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยแก้ไข วิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครู กลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บ ข้อมูลและกรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอแนะนำบูชาแด่พระคุณ บิคา มารดา บวรพจารย์ ผู้ให้แสงสว่างแห่งปัญญา และครอบครัว ชัยโกศล ทุกคน

พรนิภา ชัยโกศล

สิงหาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
หลักธรรมาภิบาล	10
แนวทางการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	26
ความผูกพันต่อองค์กร	32
ความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา	49
แนวทางการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	73
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3	75
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3	82
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3	86
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
สรุปการวิจัย	88
อภิปรายผล	92
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	111
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ/ หนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	112
ข การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)	119
ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	128
ง ตัวอย่างหนังสือถึงหน่วยงานที่ใช้ในการวิจัย/ รายชื่อ โรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย	133
จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	136
ประวัติผู้วิจัย	149

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงจำนวนโรงเรียนแยกตามขนาดโรงเรียน 56
ตารางที่ 2.2	จำนวนครูและห้องเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 56
ตารางที่ 2.3	ข้อมูลครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกษียณอายุราชการปีการศึกษา 2557-2559 57
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 68
ตารางที่ 4.1	ความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง 74
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวมและรายด้าน 75
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านหลักนิติธรรมโดยรวมและรายข้อ 76
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมและรายข้อ 77
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมและรายข้อ 78
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยรวมและรายข้อ 79
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบโดยรวมและรายข้อ 80

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่าโดยรวมและรายข้อ 81
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวมและรายด้าน 82
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านความผูกพัน ต่อสถานศึกษาด้านจิตใจ โดยรวมและรายข้อ 83
ตารางที่ 4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านความผูกพัน ต่อสถานศึกษาด้านการคงอยู่ โดยรวมและรายข้อ 84
ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านความผูกพัน ต่อสถานศึกษาด้านบรรทัดฐาน โดยรวมและรายข้อ 85
ตารางที่ 4.13	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวมและรายด้าน 86

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	5
ภาพที่ 2.1 แสดงองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ตามสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ	24
ภาพที่ 2.2 แสดงภาพรวมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล	27
ภาพที่ 2.3 แสดงลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์	39

